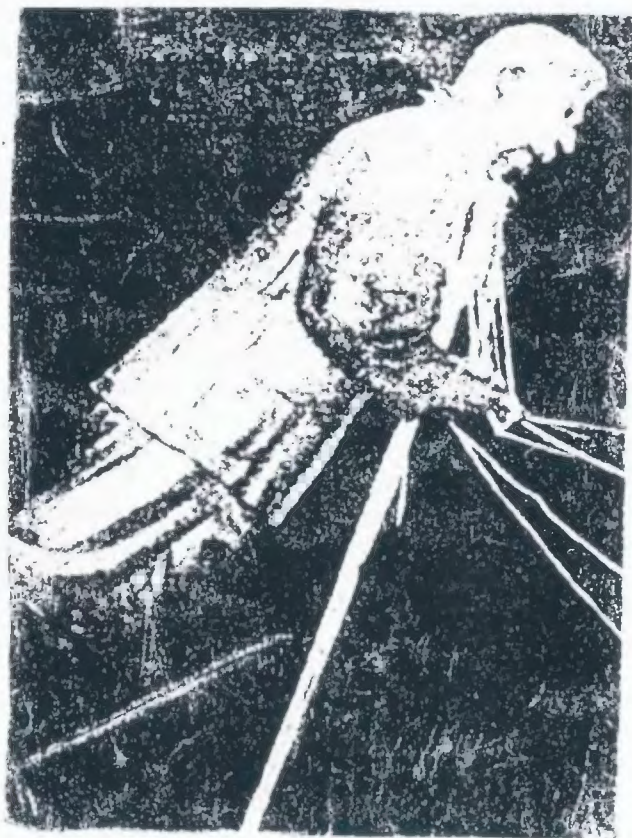

BARIKAD FÜZETEK

★ 1956 ★

ANARCHO-KOMMUNISTA
SZEMMEL

MUNKÁSTANÁCSOK 1956

"Mi a társadalom alapjául a munkát tekintjük. A munkások vagyunk, dolgozni akarunk."
/ a Nagybudapesti Központi Munkástanács felhívása/

Az 1956-os munkástanácsok alapvetően a demokrácia, a parlamentáris demokrácia síkján jöttek létre. Szabad választásokat, az ország függetlenségét, sajtó- és szólásszabadságot követeltek, továbbá független szakszervezeteket. Az első munkástanács október 22-én alakult meg a diósgyőri Mávaghán. Mint lájuk a munkástanácsok követelései megmaradnak a magántulajdon, a munka, az állam világán belül. Az ősrégi burzsoá szólam: a bolsevik szólam köszön vissza teljes működésükben. Öngazgatást követelünk, hogy magunknak termeljünk, miközben a kapitalista termelési módot érintetlenül hagyjuk, hogy önmagunkat vonszolljassuk az egydimenziós élet mindennapjai felé, hogy továbbra is azok maradjunk akik voltunk: a munkától elidegenedett automatizált robotok, a tőke, a kapitalizmus, a totálissá formálódó demokrácia eszköze. A szabadság biztosítéka a szabad választások - ezt a megfelelőképpen ható burzsoá mítoszt 1956-ban is életben tartották, és hiába kergették el a régi vezetést, annak Janus-arca újra színen volt, mert alapvetően épp a lényegét hagyták érintetlenül. Az 1956-os felkelők a tulajdont akarták önkézbé venni és általa működtetni a bémunka világát, mialatt szocializmusról papoltak. Ahogyan a II Manifesto (1969-ben létrejött maoista csoport) csoport mondja: "A termelőerők birtoklása munkás-öngazgatása még nem szocializmus." A munkásosztály felismerte, hogy nincs szüksége főnökeik parancsolgatására és önnön kezébe akarta venni saját ügyét. Az első lépést megtette a sztálinizmus lebontásában, mikoris a régi államapparátust ledöntötte trónjáról. De a továbbiakban minden ami haladó lépés lehetett volna a felkelés folyamatában, visszarendeződött a tőkés rend formájává és pusztán hatalmi harccá degradálódott. Tekintsük át ennek a folyamatnak a történetét a munkástanácsok szemüvegén keresztül. Október 31-én határozat született a termelőeszközök tulajdonának kérdésében. Lássuk!:

1. Az üzem a munkásoké. A munkások az államnak a gyár termelése után adót és az üzemi nyereségből megállapított részesedést fizetnek.

/Ez maga már alapvetően a bémunkán belüli termelési reformizmus programja. A gyárat elpusztítani kell és nem a jóléti állam keretei közt átalakítani. A munkás-öngazgatásnak meg kell szűnnie, mert ez reakciós és ellenforradalmi szlogen. A lényeg a munka világának abszolút tagadása./

2. A vállalat legfőbb irányító szerve a dolgozók által demokratikusan megválasztott munkástanács.

/Ez tulajdonképpen a parlamentarizmus modellje, a nyugati baloldal által oly annyira ünnepezt munkás-öngazgatás alapja. /

3. A munkástanács saját kebeléből 3-8 tagú igazgatói bizottságot választ, amely a munkástanács állandó eljáró szerve, amely igazgatói bizottság később részletesen megállapított feladatokat is el fog látni

/Nyíltan demokratikus programot látunk magunk előtt, minden forradalmi elem híján /

4. Az igazgató az üzem alkalmazottja. Az igazgatót és a fontosabb munkakört betöltő alkalmazottakat a munkástanács választja. A választást megelőzi az igazgatói bizottság által nyilvánosan meghirdetett pályázat.

/Az önrendelkezési jogok burzsoá formalitása ez, nem több /

5. Az igazgató, a vállalat ügyének intézője, a munkástanácsnak felel.

/A funkcionáriusok burzsoá apparátusának kiépítését látjuk /

6. A munkástanács fenntartja magának a következő jogokat:

- a, jóváhagyja a vállalat valamennyi tervét
- b, dönt a béralap megállapításáról és felhasználásáról
- c, az összes külföldi szállítási szerződések megkötéséről
- d, valamennyi hitelügylet lebonyolításáról

7. Vita esetén valamennyi dolgozóra nézve a munkaviszony keletkezéséről és megszüntetéséről ugyancsak a munkástanács dönt.

8. Jóváhagyja a mérlegeket és dönt a vállalat részére megmaradt nyereség hova fordításáról.

9. Saját kezébe veszi a vállalat szociális ügyeinek intézését.

Mint látjuk az egész program érintetlenül hagyja a tőke, a magántulajdon világát. Egy elosztó szerv kezébe kerül a munka világa, a Munkástanács kezébe, ami tőkéletesen az uralkodó osztály érdekei szerint működteti a termelési rendet. Szó nem esik a munka megszüntetéséről, a szükségletek szerinti termelésről, csak a burzsoá termelési modellről. A munkásparlament meghozta határozatát a munkástanácsok működési alapelveiről, ám azokat a munkástanácsok 1957 januárjában bekövetkezett megszüntetésükig nem hajtották és nem is hajthatták volna végre.

Országszerte spontán módon a tanácsok különböző vállfajai jöttek létre napok alatt: helyi tanácsok, a lakóhelyeken bizottságok, fegyveres harcosokból alakult tanácsok, írók és művészek bizottságai Budapesten, ifjúsági és diáktanácsok az egyetemeken, munkástanácsok a gyárakban, bizottságok és tanácsok a hadseregben, a közhivatalokban stb. Egyféle föderalisztikus elképzelés működött itt elkülönített autonómiájukból következően. Akaratuk és szándékuk ellenére harcukat decentralizálták. A proletariátus önmagát gyengítette, hiszen nem az összérdek felismerése, hanem a régiók működésének elve érvényesült. Még akkor is igaz volt ez, amikor megpróbálták harcukat egységes mederbe terelni, ugyanis nem támadták meg a munka világát, hanem csak átvették a termelőeszközök fölötti hatalmat. Bár történtek erre kísérletek, mégsem verték szét a kapitalista struktúrát, mivel a szocializmus alatt nyilvánvalóan a közösségi tulajdont értették. Csakhogy ez az ún. közösségi tulajdon a profit, a tőke, az elidegenedett hétköznapiság, a kapitalizmus uralmát szolgálta. Tovább élt bennük a "szocializmus egy országban" leninista elve, mivel ez a "közösségi tulajdon" nem volt más mint a hatalom elsajátításának eszköze. Hamis történelmi felfogásuk és tudatuk miatt közösségi jelleget adtak a magántulajdonnak, de attól az még az maradt ami. Felismerték ugyan, hogy a régi urakat el kell kergetni, helyette azonban újratermelték önmön kizsákmányolásuk világát. A termelés fenntartása volt számukra az első. A termelési mód, a piac és minden ami a

kapitalizmus sajátja, érintetlenül maradt. Az 56-os munkástanácsok alapmodellje a parlamentáris demokrácia alapmodellje, egyetlen szóval sem említették a világforradalmat, pusztán nemzeti /avagy leninista módon értelmezett szocialista/ forradalomnak titulálják harcaikat.

TÖRTÉNETÜK

"Vannak idők, mikor gyilkos társadalmi szabályok végeredményeként teljes egészében néhány ember mohó kezében összpontosulnak a közösség javai. Akkor szükségszerűen megbomlik a béke, amely természetes állapot, ha mindenki jólétben él. A tömeg nem tudja megélhetését biztosítani, minden birtokából kitűrik és a bitorlók kasztjában csupán rideg szíveket talál: ezek a tényezők határozzák meg a nagy forradalmak korszakát és rögzítik le az idő könyvében megírt emlékeztető időpontokat, amikor már nem lehet elodázni a magántulajdon rendszerének teljes összeomlását s amikor a szegények lázadása a gazdagok ellen a leküzdhetetlen szükség erejével jelentkezik."

/Babeuf/

1956. nov. 4.-e után a Központi Munkástanács által képviselt hatalom állt szemben a szovjet hadseregre támaszkodó Kádár-kormánnyal. A Nagy Imre-kormány összeomlott, a munkásság régi ellenségeként kezelte az "új kormányt". A trockista szerzők érvei furcsán hatnak ma is. Szerintük a munkástanácsok számára a kapitalizmus elfogadhatatlan volt, érveik szerint ezek határozottan elvetették a tőkes rend visszaállítását /"Földet, gyárat vissza nem adunk!" volt a jelszavuk/. A munkástanácsok tulajdonában levő termelőeszközök ellenforradalmisága ez esetben is egyértelmű, de ne csodálkozzunk azon, hogy a bolsevikok reakciós nézetei mint mindig, most is a munkás-önigazgatás mítoszán kéjelegnek. A tanácsok már nov. 4.-e előtt is megkíséreltek egységbe tömörülni és közös szervezetként föllépni. Így már nem pusztán arról van szó, hogy a felkelésben politikai és kormányzati szintű ellentét lett volna 1956. okt. 31.-én munkásgyűlést tartott 24 nagyüzem: a Ganz-Vagon, a Mavag, a Láng Gépgyár stb. küldötteivel a gyűlés határozatot fogadott el és a már idézett alapelvek szerint akartak működni. Még nov. 2.-án abban a házban, hogy győzött a felkelés, egy tucatnyi nagyüzem küldöttei tanácskozást tartottak és elhatározták, hogy megbíznák a Nagy Imre-kormányban és felveszik a munkát. A Nagy Imre vezette irányvonallal politikailag és gazdaságilag is kiegyeztek, lepaktáltak a bolsevizmus "demokratikusabb" formájával és alárendelték magukat hatalmuknak. Nagy Balázs, "jeles" trockista szerzőnk szerint a forradalmi vívmányok megszilárdítása a munka felvétele volt. E nézet azt mondja, hogy a munkásnak a munkapad mellett a helye.

A fővárosban először kerületenként alakultak meg a munkástanácsok, majd létrejött a Nagybudapesti Központi Munkástanács is. A szovjet hadsereg rajtaütésszerű támadása

fégyveres ellenállásba utközött, a kuzdelem nov. 11-ig tartott /mint pl. Csepelen/, vidéken az ipari munkásság központjaiban dült a legkeményebb ellenállás: Borsod vidékén, Dunaújvárosban, Pécsen és a többi nagyipari városban az óriási túlerő ellenére is lassan szűnt meg a harc. A munkások fel akarták venni a munkát, de a szovjet beavatkozás után az általános sztrájk fégyveréhez nyúltak. A hivatalok, a közintézmények, az iskolák, az egyetemek mind követték az általánossá váló sztrájkot. E képen próbálták követeléseiket érvényre juttatni. A Kádár rendszer megszilárdításához kapcsolódott volna a munka felvétele, ahogyan korábban a Nagy Imre-kormány a munkarend helyreállításában látta volna legitimálásának zálogát. Valójában mit is követeltek ekkor nagy általánosságban a sztrájkban álló munkástanácsok? Nem akartak kapitalista restaurációt, de Nagy Imrét eltelve és annak kormányprogramja mellett kiállva mégis ezt tették. Azt kívánták, hogy Nagy Imre álljon a kormány élére olyan személyekkel, akik semmilyen vonatkozásban nem kompromittáltak magukat a Horthy, Rákosi és Gerő éra alatt és személyükben jelentenek bizosítékot az ország jogos követelésének maradéktalan és gyors teljesítésére. Az ország függetlenségét, a szovjet katonai alakulatok Magyarország területéről való kivonását követelték. Semlegességet, nemzeti egységkormányt stb. akartak. Tehát a munkástanácsok programja továbbra is fűlsértően reformista maradt.

Nov. 13-án a kormány elrendeli, hogy tilos bért fizetni azoknak, akik nem veszik fel a munkát. Nov. 14-én munkástanács-küldöttség ment a parlamentbe, ott találkozott Kádárral, egyezkedni kezdtek, de a kormány számára a munkástanácsok követeléseit teljesíthetetlenek voltak. A tanácsok választott vezetői, így Balázs Árpád és Dévényi József nem egyértelműen képviselték a tanácsok érdekeit, ezért leváltották őket. Titkos választással nov. 16-ától Rácz Sándor lett a munkástanácsok elnöke. A központi kérdés a sztrájk maradt. Több helyen pl. Győrött, Csepelen a munka feltétel nélküli felvételét helyeselték. Ezzel a kormányt akarták tesztelni, hogy mennyire képviseli a munkások érdekeit, ami persze naivitás volt, hisz jól tudjuk, hogy egyetlen egy kormányzat sem képviselheti a munkáosztály érdekeit, annak ugyanis nincsen más érdeke mint a munka alóli önfelszabadítás programja és harca. Bajban voltak a munkástanácsok, ugyanis hosszú sztrájk esetére nem lettek volna tartalékaik, továbbá megosztottak is voltak. November 15-én a Csepeli Központi Munkástanács felhívást adott közre, amiben a munkába való visszatérésre szólított fel. 16-án a Nagybudapesti Munkástanács is ezt tette és meghirdette november 19-ére az általános munkafelvételt. Ez sokaknak nem tetszett. A vidéki tanácsok küldöttei feldühödve fordultak szembe a Központi Tanács vezetőivel. A Kádár-kormánnyal való tárgyalási kísérleteken túl a szovjet hatóságokkal is kapcsolatba léptek - tulajdonképpen eredmény nélkül. A szovjetek olykor rokonszenvvel figyelték a munkástanácsok működését, mivel ez az egykori szovjetekre emlékeztette őket. Kísérlet történt a Központi Munkástanács működésén túlmenőleg egy országos munkástanács létrehozására is. November 21-én a küldöttek a Budapest Sportcsarnokban találkoztak volna, ezt azonban a szovjet hadsereg megakadályozta. Mshelyütt viszont találkoztak Tatabánya, Ózd, Salgótarján, Komló, Pécs munkástanácsai. A vidékiek szemrehányással illették a pestieket, különösen a bányászok voltak dühöseek: "Ti dolgozhattok, ha akartok, de mi nem adunk szemet, sem áramot, a bányákat pedig elárasztjuk!" A Központi Munkástanácsnak sikerült a vidékiekkel megegyezniük, nem főgnak a kormánnyal

kollaborálni, viszont a sztrájk folytatása Budapesten csak a lakosság nyomorát eredményezné és szétzüllesztené a munkásság erejét. A megosztottság eleve gyengítette a munkásosztály harci erejét, pedig érdekeik azonosak voltak. Nem alakították meg az országos munkástanácsot azzal az idült magyarázattal érvelve, hogy ez agresszióra adna okot a kormánynak. Kérdjük mi, melyik forradalom volt tekintettel a kormányra? Micsoda figyelem övezte a hatalom működését és ez az egész ceremónia, az önfegyelmzés és taktikázás stratégiái a kormány malmára hajtotta a vizet. A proletárforradalomban nem lehetnek defenzív és offenzív kérdések. Az efféle szánalmas mérlegelésekkel bukott el javarészt a Kommun, a Tanácskoztársaság stb. A munkások tiltakozó sztrájkba léptek, erről a Központi Munkástanács csak később értesült, ez esetben a munkásautonómia olyan törekvéseit látjuk amely szerint valójában minden maguk fölé rendelt irányítást tagadva fejezi ki törekvéseit. A Központi Tanács vezetői támogatásukról biztosította őket. A Csepeli Központi Munkástanács elejétől ellenezte a sztrájkot és a kormány iránt nagyobb bizalmat szavazott és újból és újból szembekerült Központi Munkástanáccsal. A Tanács tárgyalást folytatott a kormánnyal de érdemi megállapodás nem történt. A November 27.-ei Központi Munkástanács felhívásában ez áll. Minket a munkásosztály bizott meg és minden erőnkkel a munkáshatalom erősítésén kell dolgoznunk. A törcista Nagy Balázs azt írja, az állammal szembeni széles autonómiát képviseltek. Mi azt mondjuk állam az államban, nem a hatalom, az érték, az eldologiasodás megszüntetése ellen folyt aktivizmusuk, hanem a munkáskézbe való hatalom megragadására- az alá és fölé rendeltségei nem lehet a társadalmi hatalomváltással felszámolni, a piac, a tőkés tulajdon, a csereérték egyesült totalitása a kapitalizmus velejárója, ezért üres szólam mikor pusztán öngazgatásról fecsegnék s az alap érintetlen marad: ez a szociáldemokrácia reformizmusa, nem több. A kormánnyal a viták tovább folytatódtak a hatalom nem engedhette meg egy alulról szervezkedő autonómnak tűnő munkáserképviselet működését, és felügyelete alá akarta vonni azt. A munkástanácsok egyértelműen elutasították a Kádár vezette párt működését a gyáron belül. „Tény, hogy a munkástanácsok elvileg a többpártrendszer talaján által másrészt a munkástanácsok pártellenesége részben abból a negatív élményből táplálkozott, hogy a koalíciós időkben éppen az üzemek váltak a két munkáspárt közötti legádázabb harc színterévé, részben pedig túl az ilyen történelmi tapasztalaton, számukra egyértelmű volt, hogy a termelés és a pártpolitika /akár több párt esetén/ összeegyeztethetlen egymással. A munkástanácsok úgy gondolták a szabadság elemi biztosítéka a szabad választás alapján létrejött parlamenti kormány - írja Varga László történész. Tény és való a proletáriátus pártjának működésével a kapitalista termelés összeegyeztethetetlen, de a kapitalista termeléssel a burzsoá pártpolitika azonos. Az 1956-os Munkástanácsok története azt tükrözi, hogy azok a munkáserők amelyek nem ismerik fel osztályhelyzetükből fakadó érdekeiket voltaképpen a burzsoázia malmára hajtják a vizet, ezáltal saját osztályuk harcát nehezítik meg. A Budapesti Központi Munkástanács a hatalom és a munkások között lavírozott: minden lépését ami a munkások felé tett engedmények voltak a párt provokációként értékelt, s a munkások ugyanezt gondolták ha a párt irányába történtek engedmények. December 4-én a Központi Munkástanács provokációtól tartva néma tünetés mellett döntött megemlékezve a november 4.-ei második szovjet intervenció áldozatairól. Kádárék ezt agresszióként értékelték, másrészt a

Központi Munkástanács küldöttei ismételtlen megkeresték a szovjet katonai parancsnokságot és hozzájuk intézett levélben támadják a munkás-paraszti kormányt. A Magyar Szocialista Munkáspárt Központi Bizottsága ülést tartott és határozatában betiltotta a forradalmi bizottságokat, letartóztatta pl az Október 23 és az Élünk c. illegálisan kiadott újságok szerkesztőit és elkezdődtek a sorozatos letartóztatások, így a munkástanácsok radikálisabb képviselőinek tagjait is letartóztatták. A KMT is ülésezett és tervbe vette, hogy megalakítja az Országos Munkástanácsot. December 8-án elhatározták, hogy újabb sztrájkot szerveznek. A kormány előkészületet tett ennek betiltására, a helyzet kezdett elmérgesedni. A radikálisabbak kijelentették: akár tavaszig vagy életük végéig is sztrájkolnak, ha kell. A kormány törvényen kívül helyezte a munkástanácsokat és letartóztatta vezetőiket. December 11-én leállt a munka az egész országban, válaszul a sztrájkra a hatalom szükségállapotot hirdetett ki és rögtönítelő bíróságokat állított fel. A két napos sztrájkot követően a Csepel Vas- és Fémművek munkásai ülösztájkkkal foglalták el a gyárat és ehhez csatlakoztak más gyárak is. Azt észrevehetjük, hogy a munkásosztály felkelése, szóhasználatát mennyire eltért a megszokottól, ez nem véletlen. Az MSZMP kisajátította a mozgalmi szótárat, az elvtárs, a proletárdiktatúra, az osztályharc és a többi mozgalmi alapszó itt negatív értelmet nyert, nem is éltek használatával, pedig amit a munkástanácsok akartak az a "munkás-önigazgatás" társadalma lett volna. Már a harcok folyamatában is az osztályharc történelmi hagyományának tükrében, így nyelvezetükben is meg kellett volna jelennie az osztályharcos alapszavaknak - csak hogy ők valójában a munkás-önigazgatásért küzdöttek, ami megfelelt az általuk elképzelt hamis szocialista képnek. Csak hogy az 56-os felkelés a "nemzeti érzelmek" felkelése is volt. A régi rend elkergetésén túl az ország függetlenségéért is harcoltak a tömegek. Ebben viszont egyértelműen eltér a proletár forradalmak követeléseitől, hiszen "a proletárnak nincs hazája", persze itt minden elnyomást a moszkovita pártban láttak. Az emberek nem parancsuralmi rendszert akartak, hanem önrendelkezést, a maguk urai akartak lenni, viszont az osztályharc elmosását jelenti az össznemzeti érdekek hangoztatása, még akkor is, mikor a legradikálisabb felkelők "elutasították az urak hatalmát". Ebből is látni mennyire nem tisztázták programjukat a felkelők avagy programjuk mennyire hamis történelmi felfogásuk része volt. A balos szlogeneken kívül mint pl a termelés munkásellenőrzésének követelése (s ebbe még minden kapitalista lim-lom belefér) nem tettek mást, mint elfogadták a bér munka, a profit, a tőke rendszerét, maradtak a szociáldemokrata program részei (a tiéd a gyár, élj vele) holott céljaikat tekintve kommunista programot kellett volna követniük: a "tedd tönkre ami téged tönkretesz" szellemében. Növekedett a terror, és a túlerővel szemben esélyük sem volt a munkásoknak. 1957 január 5-én újabb rendelet útján a Kádár-kormány halálbüntetést ígért a sztrájkot viselőeknek. Egyre-másra oszlottak fel a munkástanácsok. Január 15-én a munkásság szabotázsakciókra készült, különösebb eredmény nélkül. 1957 november 17-én a kormány betiltotta a munkástanácsok működését.

KONKLÚZIÓK

"Végre rábukkantunk arra a politikai formára, amely alatt a munka gazdasági felszabadulása végbemehetett és ez ebben a században a forradalmi munkástanácsokban öltött egyértelmű formát. Ezek magukban koncentrálják a döntés és a végrehajtás funkcióját és a bázisért felelős valamint bármikor leváltható képviselők által válnak egységgé. Egyenlőre még csak sejtetni engedték létüket, mert mielőtt színre léptek, az osztályuralom védelmére felsorakoztatott különféle erők, azonnal felvették ellenük a harcot és le is győzték őket, amihez gyakran saját hamis tudatuk is hozzájárult. Pannekoeok épp ahhoz a tényhez ragaszkodott, hogy a munkástanácsok hatalomátvétele mellett szóló döntés inkább még több problémát vet föl minthogy megoldást hozna. De épp ez a hatalom ez a terület, amelyen a proletár forradalom problémái megoldásra lelhetnek. Ebben a hatalomban egyesülnek a történelemi tudat objektív feltételei, ez az aktív közvetlen kommunikáció megvalósulása, ahol véget ér a specializálódás, a hierarchia és az izoláltság, ahol a fennálló feltételek az egység feltételeivé válnak. Csak így lesz képes a proletár alany harcából az ellen a szemlélet ellen fellépni, hogy tudata megegyezik azzal a gyakorlati szervezettel, amely épp kéznél van, mert ez a tudat elválaszthatatlan a történelemben való összefüggő intervenciótól."

/Guy Debord/

A KMT tevékenysége ideig-óráig hatékonynak tűnt, kormányellenes politikájuk következtében felismerték az önszerveződés fontosságát, szabotáltak és demonstráltak, de egészében a demokrácia falain nem törtek rést. Tulajdonképpen mit is értek el? Rámutattak az önszerveződés fontosságára, de mindezt a burzsoázia uszályában tették. Harcukat leverték, börtönbe csukták tagjaikat, életüket ellehetetlenítették. A Kádár-rezsim a legkisebb munkás-önszerveződést is már csirájában elfojtotta. A munkásosztálynak rá kellett volna döbennie, hogy csakis magukban bízhatnak és semmi maguk fölött állót nem ismernek el. Többen azt írják, hogy a munkástanácsok nem törtek politikai szerepre. Bali Sándor, aki maga is a munkástanácsok egyik tagja volt, így beszél erről: "Nagyon jól tudjuk, hogy a munkástanácsok nem lehetnek politikai szervezetek. Nem akarjuk elkövetni ugyanazt a hibát, mint amit a múltban a Kommunista Párt amely az ország és a gyárak vezetőjének tekintette magát egyidejűleg. Ha elkövetnénk ugyanezeket a hibákat, akkor visszajutnánk oda ahonnan elindultunk. Azt akarjuk, hogy a munkástanácsok intézzék az ország gazdasági ügyeit, a szakszervezeteknek pedig meg legyen a joguk, hogy sztrájkot hirdessenek és foglalkozhassanak a munkásvédelem kapcsán minden kérdéssel". A munkástanácsok óriási hibája és visszalépése minden tekintetben, hogy pusztán át akarták venni a párttól a gazdasági eszközök irányítását és a munkáshatalom kiépítésén ügyködtek. Összevetve pl. a magyarországi munkástanácsok működését a németországi forradalom alatt működő munkástanács mozgalommal, azt látjuk, hogy azok is a harc folyamán jöttek létre. A sztrájkok, a szakszervezetből kiábrándult munkások elégedetlensége nyomán alakultak meg Németország szerte a munkástanácsok (pl. Berlinben, Szászországban, Hamburgban stb.) A munkások egy ideig nem hittek a külső erőben, a párt és

szakszervezetek opportunizmusának: a tanácsokon keresztül akartak befolyást gyakorolni a társadalmi életre. Ők a magyarországi követelésel, kel a tényleges proletárdiktatúrát állították szembe. A magyarországi munkástanácsokkal teljesen másképpen állt a helyzet, eleve azt gondolták, hogy a proletárdiktatúrát a párt velük szemben alkalmazza, át sem gondolva ennek abszurditását, hiszen a proletár harci program helyett szociáldemokrata jogokat követeltek a hatalomtól. A munkástanácsok magyarországi és a későbbi németországi történetében azt látjuk, hogy mindketten a burzsoázia hálójába kerültek.

Ahogy Meijer (német kommunista forradalmár) fogalmaz: "Míg a tanácsok ún. munkásdemokráciát követeltek, ezek a régi pártok és szakszervezetek azt akarták, hogy a munkásmozgalom minden irányzata, jelentőségük és számszerű erejük viszonylatában legyen képviselve a tanácsokban. A munkások legnagyobb része nem volt abban a helyzetben, hogy ezzel az érveléssel szembeszegüljön, még mindig a régi szokásaik rabjai voltak. Így váltak a munkástanácsok a szociáldemokrata párt, a szakszervezetek, a baloldali szociáldemokraták, a termelőszövetkezetek, valamint a gyárak képviselőinek egyesületeivé". A magyarországi munkástanácsok - szándékaik ellenére - ugyanígy váltak működési elveikkel egyetemben a kapitalista restauráció segédeszközeivé, az államkapitalizmus szorgos harcosaivá, mint a Nagy Imre kormány - kormány lévén - nem is lehetett más. Míg nyugaton a munkástanács-mozgalom radikális része továbbfejlődött annak felismeréséig, hogy szembekerülve minden kompromisszummal és reformizmussal kommunista pártot kell létrehoznia, addig a magyar munkástanácsok a bolsevizmus keretei között működtek; míg az olaszországi, hollandiai és német tanácsmozgalomból kialakult - a későbbiekben egy aktív tanácskommunista mozgalom, amely minden illúzió túl, valójában a tőkés rend ellen, a kommunizmusért vívta harcát. A magyarországi tanácsok a kiegyezés, az elvtelen burzsoá érdekeket képviselve működtek. Tehát az osztályharcok történetébe belehelyezve azt mondhatjuk, az itteni munkástanács-mozgalom annak a forradalmi hullámnak a következő hulláma, ami 1917-től oly erősen felkorbácsolódott, de visszatekintve az itteni tanácsok történetére a következőt tapasztalhatjuk: a hatalom gyakorlására irányult és nem annak szétverésére. Az 1919-ben alakult munkástanácsok eleve a szociáldemokrácia testéből születtek, programjaik semmi lényeges eltérő vonást nem mutattak a bolsevik párt programjával szemben. A funkcionáriusok és a bürokrácia uralmát hozták létre, ezzel is a párt alá rendeződve. Két út állt a munkástanácsok előtt: vagy bürokráciaként, a munkafolyamatok irányítójának a munka megszervezésének a szakszervezetekkel összekacsintó, a burzsoáziával azonos érdekeket képviselő szervként való funkcionálás, vagy jó esetben /ami ritkább volt/ önmagát meghaladó, a munka világát tagadó, nem elkülönülő, hanem a proletariátussal egybeolvadó kommunista pártként létezés. A munkástanácsok alapmodellje az 1917-es szovjetek voltak. Ismerjük a lenini jelszót: "Minden hatalmat a szovjeteknek". Ugyanakkor a szovjetek és a bolsevikok között ellentét uralkodott: a bolsevikok a maguk céljaira akarták felhasználni a szovjeteket, másrészt kullogtak utánuk. A szovjetek nem akartak tehetetlen tömegek lenni a bolsevizmus hálójában. Korábban is, de legnyilvánvalóbban 1921-ben szembekerültek a forradalmat vezetni akaró bolsevikokkal. Harcuk során felismerték, hogy a bolsevizmusnak a hatalom megragadása a fontos és nem annak szétverése. Másrészt a proletárok nem azért harcoltak, hogy újra bérabszolgák legyenek. Kronstadtban a szovjetek a matrózokkal

egyetemben, szembekerültek a bolsevik párttal, és a pártiktatúra helyett az osztálydiktatúrát követelték (ez szintén nem pontosan megfogalmazott és észrevett tényező, hiszen párt és osztály elkülöníthetetlen, ha pedig elkülönítik, akkor marad a burzsoá terror, a bolsevizmus). Összevetéseképpen tehát, ha az 1956-os munkástanácsok fellepését összehasonlítjuk a korábbi szovjetek radikalizmusával, azt vehetjük észre, hogy a magyar munkástanácsok elfogadták a vezetés ideológiáját (ez lehetett akár a Nagy Imre kormány vagy a tanácsok vezetésének bürokráciája). Mindenképpen megjegyzendő, hogy a munkástanácsok kritikáját nem lehet pusztán a történelemből kiragadva elvégezni, kritikusán kell hozzájuk viszonyulni. Amennyiben a termelőeszközök önkézbé vevése volt a céljuk, (a spanyolországi forradalom alatt is ez történt) a munkások birtokba vették a termelőeszközöket, és az anarcho-szindikalizmus föderalista szellemében termeltek egymás között. Alicante tartomány, Aloy városában a munkások megszervezték a műhelyekben és gyárakban való termelési munkát, ez a szocializálás a bérmunka szocializálásával egy demokratikus modellt alakított ki, a tevékenységek összehangolásával az úgynevezett új termelési mód a kollektív munka az ipari racionalizálás nem szolgált mást csak az önkiszákmányolást - elvégre kihasználták a termelő eszközöket! A burzsoá világban hamisnak tetsző jelszó - Mindenkinnek saját igénye szerint! - csak elvileg működött. Aragónia legtöbb falujában pénz nélkül, másrészt önállóan létrehozott pénz felhasználásával érvényesítették a csereérték mozgását. Mentségükre legyen mondván, ezt a harcok közepette próbálták létrehozni, nyilván ez a forradalom győzelmével módosult volna, de ez csak feltételezés, hiszen mind a spanyolországi kísérletek elszigetelten működtek, mind a magyarországi helyzet, ezen belül a munkástanácsok szituációja meglehetősen belterjes volt. A spanyolországi forradalom praxisa és teóriája lényegesebben radikálisabb és kevésbé befogott volt még akkor is, mikor a CNT és egyéb anti-fasiszta szervezetek meglehetősen hamar színteret fogtak és ráültek a helyzetre. Minden összevetés arra akar rámutatni valójában mennyire nem elégséges a munkás-önigazgatás kísérlete és gyakorlata. A baloldali demokraták és mindenféle új radikálisok ösztönző és követendő példaként mutogatnak az 1956-os tanácsokra, ideológiai alapképletük az, miszerint a munkástanácsok a forradalom legprogresszívebb kifejező erői, még egyes valójában kommunista erők is bedőlnek jórészt félreinformáltságuknál fogva a munkástanácsok forradalmi mitozsának mint pl, a Situacionista Internacionálé. P. Bouré (francia balos politikai szerző) szerint, forradalmi időszakban a munkások öntudata oly fókig emelkedik, hogy képviselőik mindig elmaradnak kezdeményezéseik, tapasztalataik sőt öntudatra ébredésük mögött, persze ha ez elszigetelten történik könnyen az ellenforradalmiság uszályába terelődik a folyamat. A "miért így történt" kérdése mindig létjogosult, a kudarcért nem okolhatjuk a történelmet, csak osztályunk gyengeségének jeleit fedezhetjük fel a munkástanácsok esetében demokratikus programjukat, hozzáállásukat, ami a visszarendeződés felé terelte az eseményeket. Az egész eseménysorozatot tekintve elcsodálkozhatunk mennyire közömbösen figyelte a magyarországi munkások küzdelmét a világ proletariátusa, persze sok helyről érkeztek a szolidaritás jeleként dicséretes és patetikus megnyilvánulások, de összességében az "osztályszolidaritás" közömbössége volt jellemző, másrészt az itteni harcosok nem kötötték össze harcukat a világ proletariátusának harcával és nemzeti színű rongyba burkolták háborújukat. A bolsevik értékelés több rétegű

volt az 56-os munkástanácsokat illetően. A tisztán sztalinista felfogás szerint a munkástanács-vezetők "kispolgari anarchisták" voltak, szovjetellenesek akik a bolsevik part ellen leptek fel. A trockista álláspontok ennél aránytalanabbak, egyes frakcióik, mint pl. a Negyedik Internacionálé is tultertekeli a munkástanácsok szerepet és onigazolást keres bennük. A New Left Review miközben az eszmék szabadságát követelte, védte a szovjet fegyverek árnyékában kötött kompromisszum értékesebb mint a tomegek önszerveződése". Ezért is tartjuk találonak Castrodias (francia szocialista szerző) értékelését ami szerint a trockizmus nem más, mint a sztalin bürokracia számúzetesben lévő részlege. Claude Lefört (a trockistákhoz közel álló francia író) szerint, a "munkástanács állást foglalt a proletár internacionalizmus mellett, de ugyanakkor egy magyar nemzeti kommunista mozgalom mellett is. A kommunista eszme szemszögéből nézve a két elv együttese zavarosnak tűnhet. Az adott körülmények között azonban tökéletesen érthető. A munkástanács internacionalista, azaz kész együtt harcolni a kommunistákkal és a világ munkásaival, ugyanakkor nemzeti is, azaz elutasítja az alávetettségét a Szovjetuniónak, és követeli, hogy a magyar kommunista mozgalom saját belátása szerint fejlődhessen". Az efféle ellenforradalmi értékelések is sok kárt okoznak. A tisztánlátás érdekében szögezzük le: a nemzetit és az internacionalistát nem lehet összebékíteni, és az sem igaz, hogy a tanácsok tanújelet adták volna internacionalista mivoltuknak. Kérdezzük mi ennek nyomát vajon hol lelte Lefört? A termelési eszközök kollektív kisajátításának problematikája nem állhat meg annál az almegoldásnál, hogy a munkásosztály elsajátítsa a tőkés rendszert. Ez a sema a munka fölötti ellenőrzés hatalmat jelenti. Az embereknek - Marx szavaival élve -, hogy bőségesen kielégíthessék történelmileg kialakult szűkségeiket, a munkamegosztást, a profitot, a termelési modot, egészében a munkát kell felszámolni a termelőeszközök teljes kibontakoztatásának jegyében. Az elidegenult munka helyett az emberi tevékenység kerül a központba. A termék előállításának szerepét alá kell vetni a szűkségelek szerinti termelésnek, amit nyilván megelőz a piac, a csereérték, a toke világának felszámolása. A "szocialista" Gorz kifejezésével élve ez egyetlen országban sem ment úgy, hogy a közösség kisajátította a már fejlett termelési potenciált. Azaz nem úgy, hogy a gazdasági szűkségszerűséget alárendelik a kollektív és egyéni emberi felszabadulás követelményeinek, nem úgy, hogy az igazi demokraciát építették volna ki, azon az alapon, hogy a termelők számára lehetővé vált volna termelésük szűkségelek szerinti szabályozása, hozzáteve, minden egyes ember csak az összesség által szüntetheti meg az adott feltételeket. Ezzel sem érthetünk egyet, mivel a demokrácia rendszerére nem építhető fel a kommunista társadalom. Az 1956-os munkástanácsok története az elidegenult munka világának folytatása. Addig mi sem tehetünk mást, mint hogy kritizáljuk azokat a munkásfelkeleéseket, amelyek onnon sirjukat assák tovább, ezáltal a nuenket is, hisz voltakeppen hovatarozasunk egyertelmu, de éppen hovatarozasunk egyvertelmüsege reven tamadunk minden alforradalmi kísérletet.

"EGY TISZTA FORRADALOM KÉPET"

Fosztogatások és egyebek...

Az 1956-os munkásmegmozdulások kepei tiszták, mint a szentek ábrázolása a templomokban, és ha hinnenk ezeknek az ábrázolásoknak, akkor a makulátlanság meseiről, a vegytiszta humanizmusról regélne nekünk az 1956-os munkásfelkelés és arról, hogy jó lehet szolgának lenni, becsülettel és tisztességgel felkelni reggel 5-kor és este 6-ra hazaérni, hogy milyen jó dolog kifizetni a kenyér árát, amit az elvégzett munka orome után megkapunk - pedig ott a bezűzött kirakat. Elvehetném az árut, de nem, én buszkén viselem a "forradalmár" jelzőt, aki a közöshöz nem nyúl, aki tiszteli és becsuli a magántulajdon ezereves meseit a boldog idők eljövételéről. Kétségtelenül, az 1956-ról írt burzsoá könyvek próbálnak minket meggyőzni, hogy itt egy nép történelmi megtisztulásának vagyunk a tanúi, aki "a sztálinizmusból csak a eszmáját hagyta meg". Az 56-os ábrázolások javarésze éppolyan hamis képet alkot a felkelésről, mint a bolsevizmus "ikonjai és zseniális apologetikusa". Leninről, Sztálinról, Mao-ról - az ikonok, az igaz isten-emberről vallanak, a nagy harcosokról és gondolkodókról, a népek atyjáról, akik elé a proletárok milliói borulnak ekstatisz onkivületben. A Lenin-mauzóleum a benne fekvő mumifikált főreggel egyetemben ugyanannak a dizájnnak a képi maszturbációja, mint amilyen hamis képet alkotnak nekünk az 1956-ban törtétekről. Alapvetően az 56-os események a demokrácia színházának falain belül történtek, a Nagy Imre vezette kormány és népének egybefonodasáról, az eggye fonodott nemzetről könyvtárnyi vallomás beszél, de arról már jóval kevesebb, hogy az elégedetlen proletárok bizony olykor-olykor a magántulajdon szentsejét szembekeöpve, valódi érdekeikert harcolva, a bémunkás hullaházi szerepén túl, meglehet nem tudják, de teszik alapon, az osztály nélküli társadalom felé mutattak eslekedeteikkel. Foredekesen, mert adatok és információk szűkös lehetőségein túl, a fosztogató proletariátus alakját elevenítjük fel, aki kop Nagy Imre jószágos fejére, aki a titok és jogrendelkezesek burzsoá manifesztumain túl megkérdőjelezi a szent tulajdont, mi több, az adott tabu potfájába vigyorog.

A képek

"Te aljas kolyok, mit zabálsz itt? Nem elég, hogy már a házam égett le a gyalázatos csinjeid miatt, most meg, hogy a hóhér simogasson tuzet vagy mi a csodát falsz...mi a fene az ott nálad hé? A malac apám a malac! Jöjjon, kóstolja meg!"

/Charles Lamb/

"A Honvéd utcában a tomeg egy közértet felnyitott és az élelmet elhordta, egyéb értesülésünk nincs."

/1956 nov 7 /

"A mai burzsoázia szemében minden esodálatra méltó, ami elhárítja az erőszak gondolatát. Törekvéseink békében kívánnak meghalni. Utamink a vízőzon."

/G. Sorel/

"A várban levő Belker rakárát a felkelők feltörték és kifosztották. Körülbelül egymillió forint értékű árut vittek el. A közérteket is több helyen feltörték. Behúzódtak a levéltárba (Belügyminisztérium levéltárába, amit az '56-os események során, az 1945-1950-es anyagokat semmisítették meg), amit a szovjet tankok és a nehéztüzérség lángba borított. Ezután a várgondnokság pincéjébe hurcoltak be, de reggelre a létszámuk kb. 300 főre csökkent. A várat a szovjet elvtársak körülvették."

/Rendőrségi jelentés, 1956. nov. 7./

"Hiszen a felkelésnek egyedül álló az a vonása, hogy vezető és előzetes program nélkül sem torkollott káoszba. Először is: nem volt fosztogatás. Föl sem merült a magánulajdon szabad zsákmányolása, abban a tömegben, amelynek életszínvonala szalmas volt, és áruhiánya krónikus."

/H. Arend: A tanácsok rendszere/

"A X. ker. Kapitányság jelentése szerint a Zalka Máté téren és a Pataky István téren fosztogatják az üzleteket. A becsületes dolgozók közül már többen felszólaltak, és amellett vannak, hogy a fosztogató bandákat fel kell számolni."

/Rendőrségi jelentés, 1956. nov. 8./

"Hát igen is a forradalom nem népiünnepély, nem szüzek és papok csendes és szemermes táncestélye, nem is kristálytiszt a égi mennaként hull a földre, hogy a régi rendet újra jóva változtassa."

/Angyal István. Vallomások/

A forradalom karnevál, a régi rend halaltanca, a forradalom igen is az ehezők a kisenmmizetek ünnepe a rendiség felett, a tőke hullája felett. A forradalom nem népiünnepély, valójában nem az- proletárünnep, az örök változás ünnepe. A hivatalos Franciaország színházába az Odeonban egy plakát kimondta: nincsenek nézők, mindenki cselekvő személy. Vége az egyén elkülönülésnek. Mienk az utca, mienk a tér. A forradalom a közösség ünnepe, az onmagát alkoto ember ünnepe, a lazadás ünnepe, a boldogság ünnepe, a szenvedély, az ekstázis ünnepe, a fosztogatok ünnepe. Azt mondjuk, ne uraitokat cseréljétek ki, ti legyetek az életetek urai. Ez hát a forradalom, a megdőlt kapitalizmus feletti karnevál.

"A hivatalos ünnep az egyenlőtlenséget szentesítette. A karneválban, ezzel szemben mindenki egyenrangúnak számított."

/ Mihail Bahtyin /

"Nagy törensen lakásokat fosztogattak, míg Szentendrén az állami gazdaság két tehenét lopták el és azokat levágták."

/Rendőrségi jelentés, 1956 nov. 15./

"... de azonban, mindenképp élel- és lakó-, ruházati és még egy és más szükséges."

/Karl Marx./

"Eggyarom a Kossuth Lajos utcát és a Kiskörut. A városnak ez a része meglehetősen vígasztalhatatlan látványt nyújt. Üzletek százai betört kirakatokkal, kiürített polcokkal. A temető pedig, amely reggel óta szabadon közlekedhet, a fosztogatást az oroszoknak tulajdonítja."

/G. T. Delof francia diplomata 56-os naplójából./

"A mai nap folyamán fosztogatás miatt eljárás indult ismeretlen tettes vagy tettesek ellen, akik a démbovari járásban és a támaszt járásban 1-1 esetben fosztogatást követtek el."

/Szekszárd, 1956 nov. 28./

"Almoha kell - írta Lenin és én ezzel teljesen egyetértek. Enélkül nincs forradalom, nincs munkásmozgalom, nincs munka, nincs élet."

/Angyal István: Vallomások/

"Tejbolt, kacsabolt, közért. Ezek érthető módon nem nyitottak ki, viszont tele voltak arccal. A mi feladatunk az volt, hogy megszervezzük a közellátást, méghozzá a lehető leghatékonyabban. Volt olyan üzletvezető, akit Kiszpestről hoztunk be, erős tűzben, hogy nyissa fel a boltot, mert a lakosságnak nincs mit ennie. Arra is vigyáztunk hogy rendes sor legyen, és mindenki fizettség ellenében vigye el az árut. Hízelgett az önértetünknek, hogy komoly rendfenntartó szereppel bíztak meg."

/Lukácsy András: Angyal István/

A tulajdon - nem azért mert használják, hanem mert másokat kizárnak használatából - képesse teszi a termelőeszközök kisajátítót, hogy elvonják mindazokat, akiknek élő erejük az egyetlen tulajdonuk, és akiknek ezért ha élni akarnak, dolgozniuk kell

/Johann Most/

"Ki váradék a Claring Cross Road-ra Baysza meg. Itt komoly fosztogatás ment. Jó pár éltőt megkímáltak. Egy hangszerboltnál csatlakozom a kirakatot éppen kirámolókhöz. A termékek közt nézem, hogy mi maradt. Nem sok. Semmi olyan, ami nekem kene, megyek"

/Egy lázadó a Pol Tax kapcsán/

Egyes pörhöz az 56-os felkelés és az 1919-es kommun között a fosztogatokat. 1919-ben a bolsevik kormány 1919-ben a Tanácskormány halállal buntette a

fosztogatókat 56-ban a felkelők java része és az állami szervek „ha kellett” úgyszintén lecsaptak a tulajdon ellenes fellépőkre

"Míg a kapitalista rendszerben a munkaształy feladata az volt, hogy lerombolja a társadalmat a proletárdiktatúra viszonyai között, a munkaształy feladata nem a proletárdiktatúra rendszerének és az újonnan létrehozott társadalomnak a lerombolása, hanem ellenkezőleg: annak sokoldalú támogatása, megerősítése és annak vezetése "

/Ny. Buharin/

"A proletárdiktatúra általános formája a szovjethatalom, a szovjet állam, mely eltér az ún. burzsoa demokráciától."

/Ny. Buharin/

"Figyelem a kirakatokat. Ezen az útvonalon egy sínecs kifosztva, pedig van olyan, amelynek az üvege be van törve, de az árak, köztük a drága fényképezőgépek és egyéb értékes apróságok köztük sértetlenek. Mivel a kormánynyilatkozatok fosztogató bandákról beszéltek, ez a kérdés, a fosztogatás, a többi embereket is érdekli. Mutogatják egymásnak a betört kirakatokat hangos megjegyzés kíséretében: 'odamézz' Hol fosztogattak?' - Nem igaz hogy fosztogattak, stb. A Tiszevádi utca sarkán már komolyabb jelek vannak annak, hogy a sínecs föl voltak tépve. A felkelés első komoly és szomorú maradványát a Nyugati pályaudvar környékén látom."

/ Zimandi Pius A forradalom éve/

Mihelyst fosztogatnak, nem tudni ki a tettes De nem fosztogatnak Így maguktól törték be az üvegek, maguktól lettek üresek a kirakatok, maguktól lettek kifosztva az boltok

Amikor I. Michel 1883 márciusában a rendőrség által szétvert tuntutó, munkanélküli tomegeket a pékségek kifosztására, és a kenyér szétosztására buzdította akkor az anarchizmus "hagyományos" lázadójaként viselkedett Viszont a polgári morál bajnokaként a bíróságon Mikor megkérdezték tőle, helyesli-e az üzletek kifosztását Helyeslem, bár magam inkább éhen halnék, semhogy egy morzsát is egyek a lopott kenyérből Ez az idiota és ellenforradalmi válasz a kettős enü lazongot mutatja, aki képtelen szakítani a burzsoa erkölccsel

"A Meszesi italbolt ajtaját ismeretlen tettesek feltörték, majd I-msz raktárába behatolva onnan kb.: 7000 forint értékű ruhaneműt loptak el."

/1956 november 26 /

"A körülmények változtatásáról és az emberi tevékenységet vagy önmegváltoztatásának egybeesését csak mint forradalmi gyakorlatot lehet felfogni és racionálisan megérteni."

Karl Marx /

"Sapnakaton a londoni rádió is átvette és közölte a hírt, így: 'A budapesti rádió szerint a felkelők fosztogatnak és gyújtogatnak. Még így sem lett volna szabad közölni ezt a hazug hírt.'"

/ Zimándi Pius: Forradalom éve /

"Hej de majomország
ott terem a majomkenyér
majom ablak majom rácsán
majom nőtát ráz a szél"
/ Weöres Sándor /

"A hazug társadalomban, a nevetés betegségként támad a boldogságra, és bevonja azt méltatlan totalitásába" - így Adorno és Horkheimer a Felvilágosodás dialektikájában. Mindenféle torz kép, ami beárnyékolja a szent rend látomását a társadalom felett, megmagyarázni óhajt és beintegrálni. Az '56-os fosztogatások sem egyebek, így mint elszigetelt lumpen elemek továtűnő mozgolódása. E képpen megengedheti magának, a közfelháborodás kapitalista trendje, hogy ábrázolja mind azt ami ellene működik, hisz egyedi esetekről lévén szó, amit a társadalmi morál elítél, csak félresiklás az egész nem több - így változik vissza "a karnevál hivatalos unneppé".

A nyilvánosság és az elhallgatás taktikája egy töről fakad. Abból a társadalomból születik, ahol az elidegenedés és a hamis tudat negatív dialektikája totalításra törekszik.

"Majom téren, majom réten
Majom hősök küzdenek
Majom szanatóriumban
Sírnak majom betegek"

"És a kirakatok?"

Úvegek nélkül teljen turesen. Ki fosztotta ki ezeket? Nem tudom, de csak ez a hely volt ilyen, másutt mindenütt tele voltak a kirakatok."

/ Zimándi Pius: A forradalom éve /

"A forradalmi helyzetek legfőképpen abban különböznek a szokásos mindennapi élettől, hogy az ilyen összefüggések spontán módon cselekvésre sarkallnak, nem kell őket felismerésekkel tudatosítani. A tudatossá válás perce nem csak valamilyen információ tudomásul vételét és megjelenését jelenti, hanem belső átalakítását is önmön cselekvésének motivumává."

/ Lukács György /

"Majom tanártól majom lány
majom ábécét tanul
gaz majom a majombortont
rágja uralmatlanul"

"Tamija voltam az Áponyi téren két élelmiszer üzlet kifosztásának. Az egyik már üres volt, csak fa és üveg polcokat lehetett elvinni, a másikban volt még a polcokon, két fiatalember hordta ki a barackos üvegeket és testvériesen szétosztotta abba a kis csoportban amellyel ott megállt. Elhárítottam a nekem felajánlott polcokat."

/ G. Delof: 1956 napló /

A tömeg ledöntötte a Sztálin szobrot, fosztogattak a Rádiónál és az utcán voltak, az Ő utcájukon, a MI utcánkon, a TE utcádon, a KÖZÖS utcán.

Majdnem mindegyikük tud egy-egy esetet, amikor az ablaküveg a kirakatból hiányzott és az áruk még az élelmiszerek is sértetlenül ott maradtak, sőt az egyik cukrászda kirakatából valaki elvitt egy süteményt és helyére tett négy forintot. Presztizskérdést csináltak abból, hogy nincs fosztogatás.

/ Zimándi Pius : A forradalom éve /

*"Megépül a majom malom
Lesz sok majom majonéz
győzve győz a győzhetetlen
győzedelmes majom ész"*

"Két üzletet nyitottunk ki. Felpakoltuk az autót és vittük szét a kerületben amit tudunk. Az egyik középvezető kommunista volt és nagyon véresszájú, utálta az egész környék. Azt mondta nem nyit ki, ő erre nem kapott parancsot az államtól. Ellenünk volt és nem tetszett neki, hogy a lakosság velünk szimpatizál. Jó én tiszteletben tartom, ha valakinek elvei vannak, de akkor amikor emberek százai éheznek akkor nem lehetnek elvek. Az az ártu nem az ő tulajdona volt, hanem azoké akik megdolgoztak érte. Ekkor ráfogtam a géppisztolyomat, erre a hájfejű házvezető nőre, és azt mondtam neki: Ha nem nyitja ki a boltot és nem ad ennivalót az embereknek akkor lelövöm. Igen kényszerítettem, hogy nyisson ki és adjon az embereknek lisztet, cukrot, ami kell! Nem latolgattam akkor, hogy nekem mit kell csinálnom. Én mindig beteg emberekkel dolgoztam és láttam, hogy az emberek szenvednek. Egy percre sem gondolkodtam akkor. Én nem mondom, hogy mindenki becsületes volt akkoriban és nem történtek visszaélések, mert biztos történtek".

/ Hroszov Erzsébet: Pesti utca 1956 /

Az utcai fegyveres csoportok, így a Tüzoltó utcai csoport, a Corvin köziek külön ügyeltek arra, hogy ne legyenek fosztogatások. „Ügyeltek a forradalom tisztaságára.” Ez a momentum is igen árukirakodó. Az önszerveződő munkásosztály szabadcsapat-alakulatai, amint a burzsoázia tulajdonát védi, persze ez a hozzáállás korántsem véletlen. A Tüzoltó utcaiak egyik meghatározó személyisége Angyal István. Leninnek az Állam és Forradalom című műve alapján képzelte el a szocializmust. Ez a tény önmagáért beszél. A bolsevizmus hatóereje és kiterjedése meglehetősen erős volt, a régi és új néven bolsevik frakciók harcoltak egymással szemben. Ahogyan Nagy Imre a parlamentben, úgy Angyal István az

utcán a harcok alatt ugyanazt a marxista-leninista rendet képviselte, és velük szemben az ún. régi rend hívei-akik ha tükörbe néztek Nagy Imre és Angyal István alakját látták.

*"Majompárnán majomkirály
majomnyelven szónokol
egyiké a majomország
másiké a majompokol"*

"Az elmúlt napokban hazug áruló propaganda alapján lejáratta a "fosztogató meghatározást". Amikor a rádió arcpirító könnyedséggel fosztogató bandáknak nevezte az elemi fiatalság harcoló egységeit, a közvélemény joggal kérdezheti, vannak-e valóban fosztogatók? Vajon a nemzetőrség életre hívása nem a hősiesen harcoló fiatalok ellen irányul-e? A főkapitányság képviselői a legerősebben aláhúzták azt a megállapítást, hogy a rendőrség nem avatkozott be és nem avatkozik be a fegyveres harcokba. Egyetlen, de nem jelentéktelen feladata az, hogy a köztörvényiű bűnözők a fosztogatók ellen lépjenek fel, biztosítsa a lakosság testi épségét, az orvlövészek, a házak tűzletek, sértetlenségét a fosztogatók ellen. A rendőrség tapasztalatai szerint már a nagy tüntetés idején, később pedig a fegyveres harcok alatt, sok olyan elem is jutott fegyverhez, aki nem a demokratikus szabadságért, a politikai követelések kivívásáért harcoltak, hanem a harcok árnyékában fosztogatni próbált. A karhatalmi alakulatok tehát ezek ellen az egyénenként vagy csoportba verődve fellépő bandáknak nevezhető elemek ellen lépnek fel a nemzetőrség segítségével. Munkájukat megnehezíti, hogy néhány helyen az egyetemi fiatalság alakulatai is harcban állnak. A banditák szívesen vegyülnék a politikai követelésekért fegyverben álló fiatalok közé, s az ő harcukat szerelnék saját céljaik érdekében kihasználni. Mint informátorunk elmondta: a rendőrség és a nemzetőrség alakulatai, csak a biztosan fosztogatóknak mondott csoportok vagy egyének ellen fognak fegyvert. Az ifjúságszervezet egységeivel nem bocsátkoznak harcba".

/Magyar Nemzet 1956 okt. 30./

"A Fővárosnak a fosztogatóktól való megtisztítása valóban közügy. A politikai követelésért harcoló fiatalság kiállítását nem lehet beszennyezni, a békés lakosságot nem lehet e súlyos napokban még súlyosabb helyzet elé állítani. Méltányos a rendőrségnek az a kérése, hogy a lakosság támogassa a rendőri szerveket, a nemzetőrséget a rend helyreállításában, a lakóbiztonságok figyeljék a házakat, s ha fosztogatókat látnak lépjenek fel ellenük s azonnal értesítsék a rendőrséget. El kell különítem az egyetemi fiatalság egységeit a rablóbandáktól. A fosztogatókat nem illeti meg a nép rokonszenve"

/Magyar Nemzet 1956 okt. 30./

A fosztogatás a forradalom elemi része de nem maga a forradalom, a tulajdon tagadása és felszámolása amennyiben az nem saját tőkéjük hizlalása végett zajlik. A fosztogatók, a forradalmak, a felkelések fosztogatói persze a kisemmnizettek voltak, a földönfutó éhezők és nincstelenek akik élni akartak nem nyomorogni, hanem élni. A fosztogatás számukra öröm is, elvenni a burzsoáziától ami a miénk, amit a mi verítékunkból harácsoltak össze. A

kirakat bezárását, a spontán lakomák luculusi karneválját, a nyomornegyedek éhgyomrából kitörő elemi lázadást az elidegenedett élet felszabadítását, a pénz az áru, a csereérték tagadását, a moralisták, a papok, a jog szembeköpését, a munkamegosztás szembeköpését, a burzsoá viszonyokon túlmutató cselekvés forradalmi erő és tett proletár kifejeződését, nem a tőkefelhalmozás szándéka vezérli, hanem a közösség szükségleteinek kielégítése a mozgatórugója a cselekedeteknek.

*"Makákó, gorilla, csimpánz
páván, orángután
mind majomíjságot olvas
majomvacsora után"*

"Fosztogatás csak november 4.-e után kezdődött meg, amiben éppen a szovjet katonák jártak elől jó példával."

/Gömöri .A forradalomról/

"A forradalom tisztaságára mindenütt ügyeltek, a harcok idején a rendőrség nem működött, mégsem rendült meg a közbiztonság, a bűncselekmények gyakorisága nem nőtt."

/ Mécs Imre: Alulról jövő és spontán mozgalmak a forradalomban /

"Látja csak a Parlamenten van ötágú csillag- mondja kísérem. Azt hiszem nem jó, hogy leszedik az ötágú csillagot. Ez ugyanis nemzetközi jelkép. Nem azért szedjük le őket mert a szocializmus ellen vagyunk. Népiünknek az ötágú csillag a sztalinizmus és a nemzeti elnyomás szimbóluma."

/ D. Cosic: Hét nap Budapesten 1956 /

*"Majomszemlétől
zúg a majom reterát
majom katonák menetelnek
jobbra át balra át"*

"A társadalom amely a termelést a termelő erők szabad és egyenlő társulása alapján újra szervezi, az egész államgépezetet oda helyezi ahová majd való lesz, a régiségek múzeumába helyezi a rokka és a bronzbalta mellé."

/ F. Engels /

"A valótlan egység, amelyet a részecske hirdet az osztálymegosztást leplezi, amely a kapitalista termelési mód valódi egységé nyugszik. Ami elkötelezi a termelőket a világ felépítésében az, ami elkülöníti őket ettől. Az ami embereket összehozza, felszabadít helyi és nemzeti határokat, az egyben szét is húzza őket egymástól. Az ami egy profán egyszerűbb racionalitást (valóságérzetet) követelne táplálja a hierarchikus

kizsákmányolást és elnyomást. Ami megalkotja a társadalom absztrakt erejét, az egyben megalkotja ennek konkrét szabadságtalanságát."

/ Guy Debord /

A fosztogatókról beszélünk, akiket nem terhelt a bolsevik párt beklőja és semmiféle hatalmi cél, akik duhősek voltak és tekintély ellenesek, akiknek a realitása nem lehetett más mint a rombolás ereje. Ez minden forradalom édes gyermeke

El lehet azon töprengeni mi is volt 1956, mindenestre a proletariátusnak egy óriási lehetőség az uralkodó osztály szétverésének történelmi lehetősége. "A szabadság egyetlen forrása a bosszú, ez az egyetlen istennő akinek áldoznunk kell." - mondta A. Roussefin, héberista forradalmár. A szabadság rabságba dönt, mert a felismerés csak odáig terjed, hogy ki a szovjet csapatokkal és Nagy Imre kormányát a hatalomba, ez mind csak rombolás és bosszú marad. A szenvedés valódi és igazi elemeinek felszámolása nélkül a tőkés rend szükségszerű erőszakfolyamatában a proletár duh csak odáig terjedt, hogy atomjaira szakadva, elszigetelten az utcán volt és tört zúzott. A felkelők java része rossz szemmel nézte ezt, hisz a demokratizmus bódító állapotába ragadva az osztálymegosztottság vészterhes jeleinek lehetünk szemtanúi. Amikor a felkelők védik a magántulajdont önnön osztálytársaikkal szemben. A hatalom pedig röhög a markába és eljátszva társadalmi szerepét a szocializmus álarcába bújva hirdeti a munkástulajdon nyomorúságos szentségét, és egymásnak ugrasztva a szegényt az elnyomottal, az elnyomottat a szegénnyel, politikai erőként, a kizsákmányolás haszonélvezőjeként unos-untalan szajkózva az állami termelőeszközök munkás öngazgatásának szerepét, elkerüli a valódi forradalmi vészt - helyreállítja a has lázadásán túl a burzsoázia hétköznapi uralmát.

Az események sodró lendületében ha meg is jelentek a proletár erők akik az állapotok kuszaságát kihasználva szabotáltak, romboltak, fosztogattak az ellenőrizetlen utcán, (vagy éppen saját osztályuk a munkásosztály ellenőrizte azt) akcióik - forradalmi kiterjedés nélkül - hatástalanná váltak, ritka példává.

"A francia forradalom résztvevői azt mondták, hogy minden hatalom székhelye a nép, hatalmon valamilyen természetes erőt értettek melynek forrása és eredete kívül esik a politikai szférán, egy olyan erőt melyet szörnyű erőszakosságában a forradalom szabadított el s az mint egy hurrikán elsöpörte az ancien regime intézményeit" - írja H. Arendt. Ezzel szemben mi azt állítjuk minden hatalom nélküliség kizsákmányolás mentes osztály nélküli társadalom a világ székhelye, - proletariátus amelynek feladata nem csak a régi rend, hanem egyáltalán mindenféle burzsoa értelembbe vett rend felszámolása.

*"Rémületes majom arcot
vágna majom katonák
majom kézben, majom fegyver
A majmoké a világ"*

AZ INTERNETEN:

[HTTP://WWW.AINFOK.INL.HU](http://www.ainfok.inl.hu)

